

[AM2022.10.10B]

**Retten i Odenses 8. afdelings DOM - 10. oktober 2022 - 8-4536/2021
- 2300-88110-00016-21**

Anklagemyndigheden mod *Tiltalte*, født december 1982

Anklageskrift er modtaget den 31. maj 2021.

Tiltalte er tiltalt for

overtrædelse af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække § 29, stk. 2, jf. stk. 1 nr. 1, jf. § 5, jf. lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018 (daværende lovbekendtgørelse nr. 433 af 3. maj 2017), jf. § 58 stk. 3 i lov nr. 338 af 2. april 2019 om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag,

ved i planperioden 2017/2018, der løb fra den 1. august 2017 til den 31. juli 2018, eventuelt forlænget til den 30. september 2018, i forbindelse med driften af landbruget med cvr. nr. ..., beliggende *Adresse, By* at have gennemført gødsning med 46.805 kg. kvælstof, hvorved den tilladte beregnede kvote på 42.672 kg. blev overskredet med 4.134 kg. kvælstof, hvilket svarer til en overgødsning på 15 kg. kvælstof pr. ha.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om bødestraf.

Tiltalte har nægtet sig skyldig.

Sagens oplysninger

Tiltalte *Tiltalte* har forklaret, at han driver et landbrug med 300 hektar og 270 køer. Han dyrker majs, sletgræs og korn, byg, hvede og rug. Han indkøber gødning og bruger gødning fra sine dyr. Herudover sår han efterafgrøder i august. Der skal såes efterafgrøder på majsmarker og nogle kornmarker, hvilket han har gjort, også før det blev et lovkrav. Det skyldes, at hans jord er sandjord, og der er stor risiko for udvaskning. Han har også sået flere efterafgrøder end påbudt.

Vidne1 er hans planteavlskonsulent, og hun har lavet en plan over hans efterafgrøder. Hun kommer på ejendommen i vækstperioden og i efteråret, hvor de drøfter næste års markplan. Hun tjekker også hans lagerbeholdninger.

Sagen skyldes, at *Vidne1* har glemt at indsende indberetning om hans efterafgrøde. Såfremt hans efterafgrøde havde været indberettet, ville der ikke være tale om overgødsning. Så snart han hørte fra Landbrugsstyrelsen, sendte han brevet videre til *Vidne1*.

Normalt går han gødningsregnskabet igennem, men han har ikke lagt mærke til, at der manglede indberetning af efterafgrøderne.

Foreholdt sagens bilag 4, skrivelse af 20. oktober 2020 fra Landbrugsstyrelsen, har tiltalte bekræftet, at det var det brev, han modtog og sendte videre til *Vidne1*. Hun sendte den 13. november 2020 høringssvar vedrørende gødningsregnskabet for 2017/2018 og indsendte skema nr. A. hvor efterafgrøden var angivet, sagens bilag 5.

På forsvarerens spørgsmål har tiltalte forklaret, at han har været selvstændig landmand siden august 2006. Han har dyrket efterafgrøder de sidste 10 år, idet det også modvirker sandflugt.

Han følger den gødningsplan, som *Vidne1* har lavet for hans landbrug. Han har brugt hende som planteavlskonsulent de sidste 7 år. Indberetningerne til Landbrugsstyrelsen er så komplekse, at det er nødvendigt at få hjælp til at udfylde dem. Før han brugte hende, havde han en anden.

Vidnet *Vidne2* har forklaret, at hun er ansat i Landbrugsstyrelsen. Landbrugsstyrelsen foretager en administrativ gødningskontrol af jordbrugsregnskabet, der bliver indberettet af tiltalte eller hans repræsentant. De foretages ikke kontrol af, hvorvidt der rent faktisk er sket overgødsning.

På gødningsregnskabet er der nogle forudfyldte felter, og jordbrugerens opmærksomhed henledes på, at de skal udfyldes. Felterne er udfyldt på forhånd, og hvis beløbene, der står i felterne, ikke passer, skal de ændres.

Vidnet har henvist til bilag 3, side 9, og forklarede, at felt nr. 502 var forududfyldt, og landmanden skulle ændre tallet, såfremt det ikke var rigtigt.

Landbrugskonsulenten sendte den 13. november 2020 høringssvar vedrørende kontrol af gødningsregnskab for 2017/18 (sagens bilag 5), hvoraf fremgår, at der er et samlet kvælstofforbrug på 38.698 kilo N.

Efterafgrøden er imidlertid ikke indberettet i overensstemmelse med reglerne. I henhold til bekendtgørelse nr. 960 fra 2017 § 15, skal efterafgrøder indberettes senest den 31. august 2017. Der kan foretages rettelser efterfølgende, men det skal ske på et dertil indrettet tastselv skema. I den foreliggende sag er der ikke sket en korrekt indberetning af efterafgrøde, og denne kan derfor heller ikke ændres.

På anklagerens spørgsmål har vidnet forklaret, at bøden på 40.000 kr. er den samme, uanset om der er sket overgødsning, eller om der ikke er sket korrekt indberetning.

Bilag A, der er anvendt af konsulenten, er alene konsulentens arbejdsredskab. Tallene skal indberettes på et tastselv skema senest 31. august 2017, hvorefter der er mulighed for at foretage ændringer. Der er imidlertid fejlagtigt slet ikke foretaget indberetning af efterafgrøde, der derfor heller ikke kan ændres. Konsulentens indsendelse af bilag A er ikke tilstrækkelig. Landbrugsstyrelsen har dog truffet afgørelse på grundlag af bilag A, bortset fra efterafgrøden, idet der ikke kan ske rettelser, når der ikke var indsendt nogen indberetning om efterafgrøde. De første GKEA-skemaer var til rådighed og skulle anvendes fra 2013. Der er et nyt skema for hver planteperiode.

Vidnet ved ikke, om Landbrugsstyrelsen sender en påmindelse til jordbrugeren om, at der mangler angivelse af efterafgrøder. Hun ved heller ikke, om jordbrugeren eventuelt vil blive trukket i EU-støtte, men det kan blive en konsekvens af overgødsning. Uanset om man har en repræsentant, er det jordbrugeren, der er ansvarlig for indberetningerne.

Vidnet Vidne1 har forklaret, at hun har været jordbrugskonsulent for tiltalte i flere år. Hun har indberettet gødningsregnskabet for 2017/ 2018. Ved en fejl fik hun ikke indsendt det obligatoriske skema for indberetning af efterafgrøder. Tiltalte har dyrket efterafgrøder hvert år. I løbet af vækstperioden har hun besøgt tiltaltens bedrift 5-6 gange af 2-3 timers varighed, hvor afgrøderne gennemgås. Tiltalte har dyrket efterafgrøder hvert år i hvert fald i årene 2015, 2016, 2017 og 2018.

Da hun blev bekendt med, at der manglede indberetning af efterafgrøde, skyndte hun sig at sende skema A, hvilket er et skema, som Landbrugsstyrelsen plejer at bede om, idet det anvendes af Landbrugsstyrelsen.

Tiltalte har ikke foretaget overgødsning. Der er tale om en konsulentfejl, idet efterafgrøden fejlagtigt ikke er blevet indberettet inden for fristen. Når fristen er overskredet, kan hun ikke foretage indberetning bortset fra, at hun kunne sende skema A.

Vidnet Vidne3 har forklaret, at hun er ansat i Landbrugsstyrelsen, der fører kontrol med gødningsregnskaberne for at sikre, at der ikke anvendes for meget kvælstof og fosfor i landbruget. Gødningsregnskabet er en form for selvangivelse. Landbrugsstyrelsen ved i forvejen, hvor meget gødning landmanden har indkøbt, og hvor mange dyr han har. Der bliver ind i mellem udtaget regnskaber til kontrol. Det sker ud fra en risikovurdering. Der er alene tale om en administrativ kontrol. Landbrugsstyrelsen sammenholder regnskaberne med de oplysninger, som de har i forvejen.

I denne sag har jordbrugeren fejlagtigt ikke indberettet efterafgrøder. Når der ikke er indberettet efterafgrøder, tæller de ikke med i gødningsregnskabet. Bøden for manglende indberetning af efterafgrøder er den samme, som hvis jordbrugeren rent faktisk ikke havde sået efterafgrøde. Når efterafgrøden ikke er indberettet korrekt, tæller den **ikke** med, og landmanden får fradrag i sin kvælstofkvote.

Der foretages fysisk kontrol i ca. en procent af de indberettede efterafgrøder. I dette tilfælde er der ikke indberettet efterafgrøder, hvorfor der heller ikke har kunnet foretages nogen kontrol.

Vidnet mener ikke, at landbrugskonsulenten er tilstrækkelig kvalificeret til at vurdere hvilke efterafgrøder, der opfylder reglerne. I Landsbrugsstyrelsen har de gennemgået kurser om det spørgsmål. Vidnet mener derfor ikke, at jordbrugeren har dokumenteret, at han har sået en korrekt efterafgrøde, og han vil **ikke** kunne dokumentere dette.

Landbrugskonsulenten har ikke indberettet efterafgrøden på det dertil indrettede skema for 2017/2018. På de efterfølgende skemaer har landbrugskonsulenten kunnet se, at hun ikke havde indberettet den efterafgrøde, der skulle have været indberettet.

Der er også krav til efterafgrøden. Hvis efterafgrøden ikke lykkes på grund af tørke eller for meget regn, skal landmanden gå ind i skemaet og nedskrive sin efterafgrøde. Når der ikke er indberettet en efterafgrøde, har tiltalte i denne sag brugt mere kvælstof, end han måtte.

På forsvareren spørgsmål har vidnet forklaret, at skemaet benævnt A, der er fremlagt som bilag 7, er modtaget for sent. Gødningskvoten og efterafgrøden skulle have været indberettet den 31. august 2017. Skema A blev først indsendt i 2020, hvor landbrugskonsulenten har valgt at påføre efterafgrøden.

Den nu fremlagte kvittering vedrørende rensning af majs og såning af græsfrø den 12. juni 2017 dokumenterer ikke kvaliteten af efterafgrøden. Landbrugsstyrelsen sendte den 20. oktober 2020 en høringskrivelse til tiltalte, hvor det blev oplyst, at der var sket overgødskning. Landbrugsstyrelsen modtog først herefter bilag A. Landbrugsstyrelsen sendte den 14. januar 2021 et administrativt bødeforelæg for overgødskning med en bødepåstand på 40.000 kr. Landbrugsstyrelsen udsender hvert år et nyhedsbrev, der minder om indberetning af efterafgrøde.

Landbrugskonsulent Vidne1 har supplerende forklaret, at *Tiltalte* havde efterafgrøde i sine marker både i 2015, 2016, 2017 og 2018. Hans marker består af sandjord, og såfremt han ikke dyrker efterafgrøde, vil hans kvælstof blive udvasket.

Vidnet er ude på *Tiltaltes* majsmark 5 gange om året. Herunder ser hun også på hans efterafgrøde. Majsen sås omkring 20. april, og efterafgrøden sås typisk i første uge i juni måned. På det tidspunkt er majsen blevet så stor, at den blive rensset, og der sås efterafgrøde samtidig. I 2017 blev dette foretaget den 12. juni, hvilket fremgår af afregningen fra *Virksomhed*. *Tiltalte* bor i et område med sandjord. Derfor er efterafgrøden helt nødvendig for at opsamle kvælstoffen, der samler sig i efterafgrøden. Om foråret pløjes efterafgrøden ned, og jorden tilføres herved den del af kvælstofferne, der har samlet sig i efterafgrøden. *Tiltalte* sår mange flere efterafgrøder, end der er krav om på grund af hans jords beskaffenhed. Hun rådgiver ham om, hvorledes han bedst muligt dyrker sine afgrøder.

Om efteråret planlægger de årets afgrøde, og de sidder på hendes kontor og aftaler driften. De aftaler, hvad der skal dyrkes af afgrøde og efterafgrøde og indkøb af gødning. På baggrund af aftalen om, hvad der dyrkes, udarbejder hun en kvote for, hvor meget gødning der skal indkøbes. Planen er et arbejdsregnskab en slags forskudsplan.

For året 2017/2018 blev gødningsregnskabet lavet på baggrund af, hvad der blev sået af afgrøde og efterafgrøde. Efterafgrøden skal indberettes senest 31. august. Hun var sikker på, at hun havde indberettet efterafgrøden. Hun kan ikke forklare, hvorfor det ikke er sket. Måske blev hun forstyrret og ikke fik trykket send.

Gødningsregnskabet, som vidnet indberetter, sendes til Landbrugsstyrelsen via et andet system. I det system kunne hun ikke se, at efterafgrøden rent faktisk ikke var indberettet. Så skulle hun selv have åbnet TastSelv systemet for at kontrollere det. Det gjorde hun ikke, da hun var sikker på, at der var sket indberetning. I det system, man har i dag, ville man kunne se, at der ikke var sket indberetning af efterafgrøder, idet de to systemer er kørt sammen. Hun havde krydset af i sin tjekliste om, at hun havde indberettet efterafgrøden. Hun kan ikke forklare, hvorfor det ikke er sket.

Skema A, der er fremlagt som bilag 7, er tiltaltes arbejdsplan. Skemaet er udarbejdet i efteråret og er formentlig rettet til først i januar 2018. Den 8. november 2019 blev skemaet skrevet ud sammen med indberetningen af gødningsregnskab. Afgrøder og gødning ville have passet. Såfremt hun havde fået indberettet efterafgrøden. Hun har en uddannelse, der gør hende kompetent til at beregne efterafgrøden korrekt, og hun har også besigtiget denne.

Såfremt hun havde konstateret, at efterafgrøden ikke var vokset, som den skulle, ville hun have registreret dette, og efterafgrøden ville være blevet reguleret ved såning et andet sted. Det er også muligt at så efterafgrøde efter høsten.

Vidnets speciale er foder til køer, og hun ser rigtig mange majsmarker. Hun ved, hvad der skal til for at opfylde kravene til gødning af markerne.

Hendes fejl har medført, at *Tiltalte* ikke har fået den fulde EU-støtte, men er blevet trukket 3 % svarende til 20.000 kr.

Tiltalte har supplerende forklaret, at kvitteringen fra *Virksomhed* dokumenterer, at han fik rensset sin mark og fik sået efterafgrøde i form af græsfrø den 12. juni 2017. Han bruger altid maskinstation til markarbejdet, idet han ikke selv har de nødvendige maskiner.

Rettens begrundelse og afgørelse

Det lægges efter landbrugskonsulent *Vidne1s* forklaring til grund, at tiltalte i planperioden 2017/2018 har sået den fornødne mængde efterafgrøde, og at den af Landbrugsstyrelsen konstaterede overgødskning

skyldes, at *Vidne1* ved en fejl ikke havde indberettet efterafgrøden. Dette er støttet af tiltaltes forklaring og af den fremlagte kvittering for rensning af majs og såning af efterafgrøde

Retten finder derfor ikke, at tiltalte har foretaget gødsning, hvorved den tilladte kvote på 42.672 kg. blev overskredet, idet det udelukkende skyldes en indberetningsfejl fra landbrugskonsulenten, at tiltaltes kvote blev reduceret med 4.134 kg. kvælstof.

Tiltalte har ved at henholde sig til landbrugskonsulentens beregning ikke udvist en sådan uagtsomhed, at han kan straffes for overtrædelse af de i anklageskriftet anførte bestemmelser og frifindes derfor for den rejste tiltale.

Thi kendes for ret:

Tiltalte *Tiltalte* frifindes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger.

.....

Bilag: Procesbevillingsnævnets AFGØRELSE - 9. marts 2023 - 22/20927 - SAV-2022-1400801-603

Statsadvokaten i Viborg, Rødevej 1, 8800 Viborg

Statsadvokaten i Viborg har ansøgt om tilladelse til anke til Østre Landsret af en dom, der er afsagt af Retten i Odense den 10. oktober 2022 i en straffesag, hvor *Tiltalte* blev frifundet for overtrædelse af reglerne om overgødsning.

Ansøgningen er blevet behandlet på møde den 8. marts 2023 i Procesbevillingsnævnets afdeling for appel-tilladelser.

Domme i straffesager afsagt af en byret kan efter retsplejelovens § 902, stk. 1, kun ankes af anklagemyndigheden, når der efter loven kan idømmes andre offentligretlige følger end bøde eller konfiskation for lov-overtrædelsen, medmindre anken er til fordel for tiltalte.

Efter retsplejelovens § 903, stk. 1, kan Procesbevillingsnævnet tillade anke af domme, der efter § 902, stk. 1, ikke kan indbringes for højere ret, hvis sagen er af principiel karakter, eller særlige grunde i øvrigt taler derfor.

Efter sagens oplysninger og det til støtte for ansøgningen anførte finder nævnet, at disse betingelser ikke er opfyldt. Nævnet kan derfor ikke imødekomme ansøgningen.

På nævnets vegne

[...]